

Jan Antonín Venuto: Život a dílo umělce

Duchovní, umělec a sběratel Jan Antonín Venuto se narodil v moravských Jevišovicích obchodníku Antonínovi a dceři hejtmana jevišovického panství Vilemíně, byl třetím synem z celkem devíti dětí původem italského rodu Venutů. Základní vzdělání získal v rodných Jevišovicích a od roku 1756 studoval na jezuitském gymnáziu ve Znojmě, kde se učil správnému vyjadřování, historii a získal všeobecný přehled. Byla to ale filozofická fakulta univerzity v Olomouci, která jej utvrdila v touze vydat se na církevní dráhu.

S tonzурou a svěcením od biskupa Maxmiliána z Hamiltonu se rozhodl zasvětit život duchovní cestě. V roce 1767 byl v Olomouci vysvěcen na podjáhna a následující rok v Kroměříži na jáhna. Roku 1768 zakončil teologické studium absolutoriem a o rok později, ve svých 23 letech, přijal na kroměřížském zámku kněžské svěcení. Cesta jej po studiu zavedla na zámek v Jimramově, kde mu byla na žádost tamější hraběnky Marie Antonie z Waldorfu svěřena funkce zámeckého kaplana a kooperátora.

Po třech letech byl opět povolán do Olomouce a jmenován do funkce biskupského ceremoniáře, kde měl na starosti průběh bohoslužeb, slavností a cesty olomouckou diecézí v rámci generální vizitace nařízené císařovnou Marií Terezií. V roce 1772 se Venutovi naskytla příležitost na další kariérní postup a v prosinci roku 1773 byl oficiálně uveden do funkce kanovníka kapituly v Mikulově. Za doby tamního působení nastoupil na místo probošta Jan Leopold rytíř Hay, který dříve působil jako děkan kapituly v Kroměříži. Přátelství mezi Venutem a novým proboštem zásadně ovlivnilo Venutův život. Díky Hayovi se jeho kresby dostaly do širšího povědomí veřejnosti.

Mezi jeho první veřejně prezentované kresby patřila doprovodná ilustrace k pohřebnímu kázání nad rakví zemřelého biskupa Maxmiliána z Hamiltonu a mapa Moravy pro druhý díl topografické práce *Topographische Schilderung des Markgrafthums Mähren* od historika, topografa a jevišovického hejtmana Františka Josefa Schwoye, s nímž spolupracoval i na přípravě rozsáhlého genealogického díla, které ale nikdy nespátřilo světlo světa. Skicář a tužku nosil Venuto také na svých cestách. Zhotovoval veduty měst a krajiny, v nichž pobýval. Akvarely někdy doplňoval erby tamějších šlechtických rodů.

Druhým přítelem, kterého Venuto v Mikulově získal, byl historik, matematik, numismatik a piarista Mikuláš Adautus Voigt, který působil v piaristickém klášteře v Mikulově. Věnoval se zpracování sbírky mincí Arnošta z Valdštejna a své třísvazkové dílo *Beschreibung der bisher bekannten Böhmischen Münzen* se rozhodl doplnit o čtvrtý díl. Tři listy s vyobrazením mincí z dob vlády Karla VI. a jeho dcery Marie Terezie přenechal Voigt kresbám přítele Venuta. Cesty Leopolda Haje a Venuta se po Hayově odchodu z Mikulova rozdělily, ale ne na dlouho. Hay Venuta povolal do královéhradecké diecéze, kde zastával funkci biskupa, a roku 1786 zde byl Venuto oficiálně ustanoven kanovníkem, posléze i konzistoriálním radou a přísedícím. Začal se věnovat mapě královéhradecké diecéze a dokončil ji roku 1792.

V květnu roku 1807 se Venuto dočkal vrcholu své duchovní kariéry – byl ustanoven arcidiákonem. Nadále se věnoval umění a zakázkám na předlohy k nejrůznějším

rytinám. Venuto byl v kontaktu s umělci Františkem Karlem Wolfem, Antonínem Puchernou a rytcem a kreslířem Jiřím Döblerem, s nimiž ho pojila spolupráce na historicko-topografických dílech. Umělecké spolupráce a příležitostné zakázky neodvratně vedly Venuta k plánovitému vytvoření vlastního souboru vedut měst, hradů, zámků. Do práce se pustil již v 80. letech 18. století, předlohou mu byly grafické listy, repliky, vzorníky, kopie děl jeho přátel, ale nejpodstatnější část tvořily jeho vlastní kresby z cest po českých zemích. Podstatnou část předloh pro Venutovy veduty tvoří dílo pelhřimovského rodáka pátera Vojtěcha Benedikta Juhna, premonstrátského knihovníka a kreslíře Huga Václava Seykory, díla Antonína Pucherny, Františka Karla Wolfa a Jiřího Döblera, dále Balzerovy krkonošské veduty, lepty schwarzenberských panství, díla Karla Postla a Lorenze Janschy a Dietzlerovy pohledy na města.

Dne 1. dubna 1833 Venuto ve svém bytě v Hradci Králové zemřel. Podle svého posledního přání byl pohřben u kostela sv. Martina v Chrašticích vedle svého přítele Jana Leopolda Haye.